

WYMAGNIA EDUKACYJNE Z PRZYRODY DLA KLASY 4

TEMAT LEKCJI	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca). Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna). Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra). Uczeń	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra). Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celująca). Uczeń:
<ul style="list-style-type: none"> Poznajemy składniki przyrody 	<p>wymienia po dwa elementy przyrody nieożywionej i ożywionej</p>	<p>wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>przyroda</i></p> <p>wymienia trzy niezbędne do życia składniki przyrody nieożywionej</p> <p>podaje trzy przykłady wytworów działalności człowieka</p>	<p>wymienia cechy ożywionych elementów przyrody ;</p> <p>wskazuje w najbliższym otoczeniu wytwory działalności człowieka</p>	<p>podaje przykłady powiązań przyrody nieożywionej z ożywioną ;</p> <p>klasyfikuje wskazane elementy na: ożywione i nieożywione składniki przyrody oraz wytwory działalności człowieka</p>	<p>wyjaśnia, w jaki sposób zmiana jednego elementu przyrody może wpłynąć na jej pozostałe elementy</p>
<ul style="list-style-type: none"> Jakimi sposobami poznajemy przyrodę ? 	<p>wymienia zmysły umożliwiające poznawanie otaczającego świata</p> <p>podaje dwa przykłady informacji uzyskanych dzięki wybranym zmysłom;</p> <p>wyjaśnia, czym jest obserwacja</p>	<p>omawia na przykładach rolę poszczególnych zmysłów w poznawaniu świata, zasady bezpieczeństwa podczas prowadzenia obserwacji i wykonywania doświadczeń ;</p> <p>wymienia źródła informacji o przyrodzie</p>	<p>porównuje liczbę i rodzaj informacji uzyskiwanych za pomocą poszczególnych zmysłów ;</p> <p>wymienia cechy przyrodnika ;</p> <p>określa rolę obserwacji w poznawaniu przyrody ;</p> <p>omawia etapy doświadczenia</p>	<p>wyjaśnia, w jakim celu prowadzi się doświadczenia i eksperymenty przyrodnicze ;</p> <p>wyjaśnia różnice między eksperymentem a doświadczeniem</p>	<p>podejmuje próbę przewidzenia niektórych sytuacji i zjawisk, np. dotyczących pogody, zachowania zwierząt ;</p> <p>przeprowadza dowolne doświadczenie, posługując się instrukcją,</p> <p>zapisuje obserwacje i wyniki;</p> <p>wyjaśnia, dlaczego do niektórych doświadczeń należy używać dwóch zestawów doświadczalnych</p>
<ul style="list-style-type: none"> Przyrządy i pomoce przyrodnika 	<p>podaje nazwy przyrządów służących do prowadzenia obserwacji w terenie ;</p> <p>przeprowadza obserwację za pomocą lupy lub lornetki ;</p> <p>notuje dwa/trzy spostrzeżenia dotyczące obserwowanych obiektów ;</p> <p>wykonuje schematyczny rysunek obserwowanego obiektu ;</p> <p>dokonuje pomiaru z wykorzystaniem taśmy mierniczej</p> <p>podaje nazwy głównych</p>	<p>przyporządkowuje przyrząd służący do prowadzenia obserwacji do obserwowanego obiektu ;</p> <p>wymienia propozycje przyrządów, które należy przygotować do prowadzenia obserwacji w terenie ;</p> <p>określa charakterystyczne cechy obserwowanych obiektów ;</p> <p>opisuje sposób użycia taśmy mierniczej</p> <p>podaje nazwy głównych</p>	<p>planuje miejsca dwóch/trzech obserwacji ;</p> <p>proponuje przyrząd odpowiedni do obserwacji konkretnego obiektu ;</p> <p>wymienia najważniejsze części mikroskopu</p> <p>wyjaśnia, co to jest</p>	<p>planuje obserwację dowolnego obiektu lub organizmu w terenie ;</p> <p>uzasadnia celowość zaplanowanej obserwacji ;</p> <p>omawia sposób przygotowania obiektu do obserwacji mikroskopowej</p>	<p>przygotowuje notatkę na temat innych przyrządów służących do prowadzenia obserwacji, np. odległych obiektów lub głębin</p>

<ul style="list-style-type: none"> W jaki sposób określamy kierunki geograficzne? Określamy kierunki geograficzne za pomocą kompasu i gnomonu – lekcja w terenie 	<p>kierunków geograficznych wskazanych przez nauczyciela na widnokregu;</p> <p>wyznacza – na podstawie instrukcji słownej – główne kierunki geograficzne za pomocą kompasu ;</p> <p>określa warunki wyznaczenia kierunku północnego za pomocą gnomonu w słoneczny dzień</p>	<p>kierunków geograficznych ;</p> <p>przyporządkowuje skróty do nazw głównych kierunków geograficznych ;</p> <p>określa warunki korzystania z kompasu ;</p> <p>posługując się instrukcją, wyznacza główne kierunki geograficzne za pomocą gnomonu</p>	<p>widnokrąg , w jaki sposób wyznacza się kierunki pośrednie ;</p> <p>omawia budowę kompasu ; samodzielnie</p> <p>wyznacza kierunki geograficzne za pomocą kompasu ;</p>	<p>podaje przykłady wykorzystania w życiu umiejętności wyznaczenia kierunków geograficznych ;</p> <p>porównuje dokładność wyznaczenia kierunków geograficznych za pomocą kompasu i gnomonu ;</p> <p>wyjaśnia, w jaki sposób tworzy się nazwy kierunków pośrednich</p>	<p>podaje historyczne i współczesne przykłady praktycznego wykorzystania umiejętności wyznaczenia kierunków geograficznych ;</p> <p>omawia sposób wyznaczenia kierunku północnego na podstawie położenia Gwiazdy Polarnej oraz innych obiektów w otoczeniu</p>
<ul style="list-style-type: none"> Otoczają nas substancje 	<p>wskazuje w najbliższym otoczeniu przykłady ciał stałych, cieczy i gazów ;</p> <p>podaje po dwa przykłady ciał plastycznych, kruchych i sprężystych, dwa przykłady występowania zjawiska rozszerzalności cieplnej ciał stałych ;</p> <p>porównuje ciała stałe z cieciami pod względem jednej właściwości, np. kształtu</p>	<p>wymienia stany skupienia, w których występują substancje;</p> <p>podaje dwa/trzy przykłady wykorzystania właściwości ciał stałych w życiu codziennym</p>	<p>wyjaśnia, na czym polega zjawisko rozszerzalności cieplnej ;</p> <p>podaje przykłady występowania zjawiska rozszerzalności cieplnej ciał stałych i cieczy oraz gazów</p>	<p>klasyfikuje ciała stałe ze względu na właściwości ;</p> <p>wyjaśnia, na czym polega kruchość, plastyczność i sprężystość ;</p> <p>porównuje właściwości ciał stałych, cieczy i gazów ;</p> <p>opisuje zasadę działania termometru cieczowego</p>	<p>uzasadnia, popierając swoje stanowisko przykładami z życia, dlaczego ważna jest znajomość właściwości ciał</p>
<ul style="list-style-type: none"> Poznajemy stany skupienia wody 	<p>wymienia stany skupienia wody w przyrodzie ;</p> <p>podaje przykłady występowania wody w różnych stanach skupienia</p> <p>omawia budowę termometru odczytuje wskazania termometru ;</p> <p>wyjaśnia, na czym polega krzepnięcie i topnienie</p>	<p>wyjaśnia zasadę działania termometru, na czym polega parowanie i skraplanie wody ;</p> <p>przeprowadza, zgodnie z instrukcją, doświadczenia wykazujące:</p> <p>– wpływ temperatury otoczenia na parowanie wody ,</p> <p>– obecność pary wodnej w powietrzu ;</p> <p>wyjaśnia, na czym polega parowanie i skraplanie wody</p>	<p>wymienia czynniki wpływające na szybkość parowania ;</p> <p>formułuje wnioski na podstawie przeprowadzonych doświadczeń ;</p> <p>przyporządkowuje stan skupienia wody do wskazań termometru</p>	<p>dokumentuje doświadczenia według poznanego schematu ;</p> <p>podaje znane z życia codziennego przykłady zmian stanów skupienia wody ;</p> <p>przedstawia w formie schematu zmiany stanu skupienia wody w przyrodzie</p>	<p>przedstawia zmiany stanów skupienia wody podczas jej krążenia w przyrodzie, posługując się wykonanym przez siebie rysunkiem</p>
<ul style="list-style-type: none"> . Poznajemy składniki 	<p>wymienia przynajmniej trzy</p>	<p>wyjaśnia, co nazywamy</p>	<p>podaje, z czego mogą być</p>	<p>wyjaśnia, jak tworzy się</p>	<p>wyjaśnia różnice między</p>

pogody	składniki pogody ; rozpoznaje na dowolnej ilustracji rodzaje opadów ; wyjaśnia , dlaczego burze są groźne	pogodą , pojęcia: <i>upal</i> , <i>przymrozek</i> , <i>mróz</i> ; podaje nazwy osadów atmosferycznych	zbudowane chmury); rozróżnia rodzaje osadów atmosferycznych na ilustracjach ; wyjaśnia , czym jest ciśnienie atmosferyczne , jak powstaje wiatr	nazwę wiatru ; rozpoznaje na mapie rodzaje wiatrów ; wykazuje związek pomiędzy porą roku a występowaniem określonego rodzaju opadów i osadów	opadami a osadami atmosferycznymi
<ul style="list-style-type: none"> • Obserwujemy pogodę • Obserwacja i pomiar składników pogody – lekcja w terenie 	dobiera odpowiednie przyrządy służące do pomiaru trzech składników pogody; odczytuje temperaturę powietrza z termometru cieczowego ; buduje wiatromierz na podstawie instrukcji ; odczytuje symbole umieszczone na mapie pogody ; przedstawia stopień zachmurzenia i rodzaj opadów za pomocą symboli	zapisuje temperaturę dodatnią i ujemną ; omawia sposób pomiaru ilości opadów ; podaje jednostki, w których wyraża się składniki pogody buduje deszczomierz na podstawie instrukcji ; prowadzi tygodniowy kalendarz pogody na podstawie obserwacji wybranych składników pogody ; określa aktualny stopień zachmurzenia nieba na podstawie obserwacji ; opisuje tęczę	wymienia przyrządy służące do obserwacji meteorologicznych ; dokonuje pomiaru składników pogody prowadzi kalendarz pogody przygotowuje możliwą prognozę pogody dla swojej miejscowości na następny dzień	odczytuje prognozę pogody przedstawioną za pomocą znaków graficznych; określa kierunek wiatru na podstawie obserwacji	przygotowuje i prezentuje informacje na temat rodzajów wiatru występujących na świecie ; przedstawia na podst. opisu(w formie mapy) prognozę pogody dla Polski
<ul style="list-style-type: none"> • Wędrowka” Słońca po niebie 	wyjaśnia pojęcia: <i>wschód Słońca</i> , <i>zachód Słońca</i> ; rysuje „drogę” Słońca na niebie ; podaje daty rozpoczęcia kalendarzowych pór roku , po trzy przykłady zmian zachodzących w przyrodzie żywej w poszczególnych porach roku	omawia pozorną wędrowkę Słońca nad widnokregiem, zmiany temperatury powietrza w ciągu dnia , cechy pogody w poszczególnych porach roku wyjaśnia pojęcia: <i>równonoc</i> , <i>przesilenie</i> ;	określa zależność między wysokością Słońca a temperaturą powietrza , zależność między wysokością Słońca a długością cienia ; wyjaśnia pojęcie <i>górowanie Słońca</i> ; omawia zmiany w pozornej wędrowce Słońca nad widnokregiem w poszczególnych porach roku	omawia zmiany długości cienia w ciągu dnia ; porównuje wysokość Słońca nad widnokregiem oraz długość cienia podczas górowania w poszczególnych porach roku	podaje przykłady praktycznego wykorzystania wiadomości dotyczących zmian temperatury i długości cienia w ciągu dnia, np. wybór ubrania, pielęgnacja roślin, ustawienie budy dla psa ; wymienia fenologiczne pory roku, czyli te, które wyróżnia się na podstawie fazy rozwoju roślinności
<ul style="list-style-type: none"> • Poznajemy budowę i czynności życiowe organizmów 	wyjaśnia , po czym rozpoznaje się organizm ; wymienia przynajmniej trzy czynności życiowe organizmów	wyjaśnia pojęcia: <i>organizm jednokomórkowy</i> , <i>organizm wielokomórkowy</i> ; podaje charakterystyczne cechy organizmów ;	omawia hierarchiczną budowę organizmów wielokomórkowych ; charakteryzuje czynności życiowe organizmów ;	podaje przykłady różnych sposobów wykonywania tych samych czynności przez organizmy, np. ruch, wzrost ; porównuje rozmnażanie	prezentuje informacje na temat najmniejszych i największych organizmów żyjących na Ziemi ;

	<p>omawia jedną wybraną przez siebie czynność życiową organizmów ; odróżnia przedstawione na ilustracji organizmy jednokomórkowe od wielokomórkowych</p>	<p>wymienia czynności życiowe organizmów ; rozpoznaje na ilustracji wybrane organy/narządy</p>	<p>omawia cechy rozmnażania płciowego i bezpłciowego</p>	<p>płciowe z bezpłciowym</p>	<p>omawia podział organizmów na pięć królestw</p>
<ul style="list-style-type: none"> • W jaki sposób organizmy zdobywają pokarm? • Poznajemy zależności pokarmowe między organizmami 	<p>określa, czy podany organizm jest samożywny czy cudzożywny ; podaje przykłady organizmów cudzożywnych: mięsożernych, roślinożernych i wszystkożernych ; wskazuje na ilustracji charakterystyczne cechy drapieżników układa łańcuch pokarmowy z podanych organizmów , jeden łańcuch pokarmowy na podstawie analizy sieci pokarmowej</p>	<p>dzieli organizmy cudzożywne ze względu na rodzaj pokarmu , mięsożerców na drapieżniki i padlinożerców ; podaje przykłady organizmów roślinożernych ; wyjaśnia, na czym polega wszystkożerność , czym są zależności pokarmowe ; podaje nazwy ogniw łańcucha pokarmowego</p>	<p>wyjaśnia pojęcia: <i>organizm samożywny</i>, <i>organizm cudzożywny</i> , nazwy ogniw łańcucha pokarmowego , co to jest sieć pokarmowa wymienia cechy roślinożerców , sposoby zdobywania pokarmu przez organizmy cudzożywne, przedstawiciele pasożytów ; podaje przykłady zwierząt odżywiających się szczątkami glebowymi ;</p>	<p>omawia sposób wytwarzania pokarmu przez rośliny , rolę destruentów w łańcuchu pokarmowym określa rolę, jaką odgrywają w przyrodzie zwierzęta odżywiające się szczątkami glebowymi ; wyjaśnia, na czym polega pasożytnictwo</p>	<p>prezentuje – w dowolnej formie – informacje na temat pasożytnictwa w świecie roślin ; podaje przykłady obrony przed wrogami w świecie roślin i zwierząt uzasadnia, że zniszczenie jednego z ogniw łańcucha pokarmowego może doprowadzić do wyginięcia innych ogniw</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Obserwujemy rośliny i zwierzęta 	<p>wymienia korzyści wynikające z uprawy roślin w domu i ogrodzie); podaje przykłady zwierząt hodowanych przez człowieka w domu , przykład drobnego zwierzęcia żyjącego w domu rozpoznaje trzy zwierzęta żyjące w ogrodzie</p>	<p>podaje trzy przykłady roślin stosowanych jako przyprawy do potraw, przykłady dzikich zwierząt żyjących w mieście ; wyjaśnia, dlaczego decyzja o hodowli zwierzęcia powinna być dokładnie przemyślana ; omawia zasady opieki nad zwierzętami ; wykonuje zielnik, w którym umieszcza pięć okazów</p>	<p>rozpoznaje wybrane rośliny doniczkowe ; wyjaśnia, jakie znaczenie ma znajomość wymagań roślin , dlaczego nie wszystkie zwierzęta możemy hodować w domu , dlaczego coraz więcej dzikich zwierząt przybywa do miast; określa cel hodowania zwierząt w domu ; wskazuje źródła informacji na temat hodowanych zwierząt</p>	<p>opisuje szkodliwość zwierząt zamieszkujących nasze domy ; formuluje apel do osób mających zamiar hodować zwierzę lub podarować je w prezencie</p>	<p>prezentuje jedną egzotyczną roślinę (ozdobną lub przyprawową), omawiając jej wymagania życiowe ; przygotowuje ciekawostki i dodatkowe informacje na temat zwierząt, np. omówienie najszybszych zwierząt</p>

<ul style="list-style-type: none"> • . Poznajemy składniki pokarmu 	<p>podaje przykłady produktów bogatych w białka, cukry, tłuszcze, witaminy ; omawia znaczenie wody dla organizmu</p>	<p>wymienia składniki pokarmowe ; przyporządkowuje podane pokarmy do wskazanej grupy pokarmowej</p>	<p>omawia rolę składników pokarmowych w organizmie wymienia produkty zawierające sole mineralne</p>	<p>omawia rolę witamin ; wymienia wybrane objawy niedoboru jednej z poznanych witamin , rolę soli mineralnych w organizmie</p>	<p>przedstawia krótkie informacje na temat sztucznych barwników, aromatów identycznych z naturalnymi, konserwantów znajdujących się w żywności</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Jak przebiega trawienie i wchłanianie pokarmu? 	<p>wskazuje na modelu położenie poszczególnych narządów przewodu pokarmowego); wyjaśnia, dlaczego należy dokładnie żuć pokarm ; uzasadnia konieczność mycia rąk przed każdym posiłkiem</p>	<p>wymienia narządy budujące przewód pokarmowy ; omawia rolę układu pokarmowego ; podaje zasady higieny układu pokarmowego</p>	<p>wyjaśnia pojęcie <i>trawienie</i> ; opisuje drogę pokarmu w organizmie ; omawia, co dzieje się w organizmie po zakończeniu trawienia pokarmu</p>	<p>wyjaśnia rolę enzymów trawiennych ; wskazuje narządy, w których zachodzi mechaniczne i chemiczne przekształcanie pokarmu</p>	<p>omawia rolę narządów wspomagających trawienie; wymienia czynniki, które mogą negatywnie wpłynąć na funkcjonowanie wątroby lub trzustki</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Jaką rolę odgrywa układ krwionośny? 	<p>wskazuje na schemacie serce i naczynia krwionośne wymienia rodzaje naczyń krwionośnych ; mierzy puls ; podaje dwa przykłady zachowań korzystnie wpływających na pracę układu krążenia</p>	<p>omawia rolę serca i naczyń krwionośnych ; pokazuje na schemacie poszczególne rodzaje naczyń krwionośnych</p>	<p>wymienia funkcje układu krwionośnego ; wyjaśnia, czym jest tętno; omawia rolę układu krwionośnego w transporcie substancji w organizmie ; proponuje zestaw prostych ćwiczeń poprawiających funkcjonowanie układu krwionośnego</p>	<p>wyjaśnia, jak należy dbać o układ krwionośny ; podaje przykłady produktów żywnościowych korzystnie wpływających na pracę układu krwionośnego</p>	<p>prezentuje – w dowolnej formie – informacje na temat składników krwi i grup krwi</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Jak oddychamy? 	<p>pokazuje na modelu lub planszy dydaktycznej położenie narządów budujących układ oddechowy ; wymienia zasady higieny układu oddechowego</p>	<p>wymienia narządy budujące drogi oddechowe ; wyjaśnia, co dzieje się z powietrzem podczas wędrowki przez drogi oddechowe ; określa rolę układu oddechowego ; opisuje zmiany w wyglądzie części piersiowej tułowia podczas wdechu i wydechu</p>	<p>określa cel wymiany gazowej ; omawia rolę poszczególnych narządów układu oddechowego ; wyjaśnia, dlaczego drogi oddechowe są wyścielane przez komórki z rzęskami</p>	<p>wyjaśnia, na czym polega współpraca układów pokarmowego, krwionośnego i oddechowego ; wykonuje schematyczny rysunek ilustrujący wymianę gazową zachodzącą w płucach</p>	<p>ilustruje wymianę gazową zachodzącą w komórkach ciała ; planuje i prezentuje doświadczenie potwierdzające obecność pary wodnej w wydychanym powietrzu</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Jakie układy narządów umożliwiają organizmowi ruch? 	<p>wskazuje na sobie, modelu lub planszy elementy szkieletu;</p>	<p>wymienia elementy budujące układ ruchu , trzy funkcje szkieletu ,zasady</p>	<p>rozdziela rodzaje połączeń kości ; podaje nazwy głównych</p>	<p>porównuje zakres ruchów stawów: barkowego, biodrowego i kolanowego ;</p>	<p>wyjaśnia, dlaczego w okresie szkolnym należy szczególnie dbać</p>

	wyjaśnia pojęcie <i>stawy</i> ; omawia dwie zasady higieny układu ruchu	higieny układu ruchu; podaje nazwy i wskazuje główne elementy szkieletu ;	stawów u człowieka ; wyjaśnia , w jaki sposób mięśnie są połączone ze szkieletem	na modelu lub planszy wskazuje kości o różnych kształtach ; omawia pracę mięśni szkieletowych	o prawidłową postawę ciała omawia działanie mięśni budujących narządy wewnętrzne
<ul style="list-style-type: none"> Jak organizm odbiera informacje z otoczenia? Narząd wzroku Jak organizm odbiera informacje z otoczenia? Narządy: węchu, smaku, słuchu i dotyku 	wskazuje na planszy położenie układu nerwowego ;narządów zmysłów ; wymienia zadania narządów smaku i powonienia ; wymienia , rodzaje smaków, dwa zachowania wpływające niekorzystnie na układ nerwowy	omawia rolę poszczególnych narządów zmysłów , skóry jako narządu zmysłu ; wymienia zasady higieny oczu i uszu	omawia , korzystając z planszy, w jaki sposób powstaje obraz oglądanego obiektu ; wskazuje na planszy elementy budowy oka: soczewkę, siatkówkę małżowinę uszną przewód słuchowy i błonę bębenkową omawia zasady higieny układu nerwowego	wymienia zadania mózgu, rdzenia kręgowego i nerwów ; wyjaśnia , w jaki sposób układ nerwowy odbiera informacje z otoczenia podaje wspólną cechę narządów węchu i smaku ; wskazuje na planszy drogę informacji dźwiękowych ; uzasadnia , że układ nerwowy koordynuje pracę wszystkich narządów zmysłów ; formułuje wniosek dotyczący zależności między zmysłem smaku a zmysłem powonienia	podaje przykłady skutków uszkodzenia układu nerwowego ; prezentuje informacje na temat wad wzroku lub słuchu
<ul style="list-style-type: none"> Jak jest zbudowany układ rozrodczy? 	wskazuje na planszy położenie narządów układu rozrodczego ; rozpoznaje komórki rozrodcze: męską i żeńską ; wyjaśnia pojęcie <i>zapłodnienie</i>	wymienia narządy tworzące żeński i męski układ rozrodczy ; określa rolę układu rozrodczego ; omawia zasady higieny układu rozrodczego ; wskazuje na planszy miejsce rozwoju nowego organizmu	omawia rolę poszczególnych narządów układu rozrodczego	wyjaśnia przyczyny różnic w budowie układu rozrodczego żeńskiego i męskiego ; omawia przebieg rozwoju nowego organizmu wskazuje na planszy narządy układu rozrodczego męskiego i układu rozrodczego żeńskiego	prezentuje informacje na temat roli kobiet i mężczyzn w rodzinie i społeczeństwie na przestrzeni kilku pokoleń, np. omawia zajęcia prababci, babci, mamy, starszej siostry itp.
<ul style="list-style-type: none"> Dojrzwianie to czas wielkich zmian 	podaje przykłady zmian w organizmie świadczących o rozpoczęciu okresu dojrzwiania u własnej płci , dwa przykłady zmian w funkcjonowaniu skóry w okresie dojrzwiania	wymienia zmiany fizyczne zachodzące w okresie dojrzwiania u dziewcząt i chłopców ; omawia zasady higieny, których należy przestrzegać w okresie dojrzwiania	opisuje zmiany psychiczne zachodzące w okresie dojrzwiania	wyjaśnia na przykładach, czym jest odpowiedzialność	prezentuje informacje dotyczące zagrożeń, na które mogą być narażone dzieci w okresie dojrzwiania

<ul style="list-style-type: none"> Jak dbać o higienę? 	<p>wymienia co najmniej trzy zasady zdrowego stylu życia), dwie zasady bezpieczeństwa podczas zabaw na świeżym powietrzu wskazuje produkty, które należy spożywać w dużych i w małych ilościach ; wyjaśnia, dlaczego ważna jest czystość rąk ; omawia sposoby dbania o zęby ;</p>	<p>podaje zasady prawidłowego odżywiania, przykłady wypoczynku czynnego i wypoczynku biernego wyjaśnia, dlaczego należy dbać o higienę skóry , na czym polega właściwy dobór odzieży opisuje sposób pielęgnacji paznokci ;</p>	<p>wymienia wszystkie zasady zdrowego stylu życia; wyjaśnia rolę aktywności fizycznej w zachowaniu zdrowia , wyjaśnia, na czym polega higiena jamy ustnej; opisuje sposób pielęgnacji skóry – ze szczególnym uwzględnieniem okresu dojrzewania</p>	<p>wyjaśnia, czym jest zdrowy styl życia, wyjaśnia, na czym polega higiena osobista; omawia skutki niewłaściwego odżywiania się ; podaje sposoby na uniknięcie zakażenia się grzybicą</p>	<p>przygotowuje propozycję prawidłowego jadłospisu na trzy dni, który będzie odpowiedni w okresie dojrzewania</p>
<ul style="list-style-type: none"> Poznajemy choroby zakaźne 	<p>wymienia drogi wnikania do organizmu człowieka drobnoustrojów chorobotwórczych i zwierząt pasożytniczych , po trzy zasady, których przestrzeganie pozwoli uniknąć chorób przenoszonych drogą oddechową; przez uszkodzoną skórę; trzy zasady, których przestrzeganie pozwoli uniknąć chorób przenoszonych drogą pokarmową</p>	<p>wymienia przyczyny chorób zakaźnych ,nazwy chorób przenoszonych drogą oddechową ; omawia objawy wybranej choroby przenoszonej drogą oddechową ,przyczyny zatruc ; określa zachowania zwierzęcia, które mogą świadczyć o tym, że jest ono chore na wściekliznę</p>	<p>wyjaśnia, czym są szczepionki ; wymienia sposoby zapobiegania chorobom przenoszonym drogą oddechową , szkody, które pasożyty powodują w organizmie ; omawia objawy zatruc</p>	<p>porównuje objawy przeziębienia z objawami grypy i anginy ; klasyfikuje pasożyty na wewnętrzne i zewnętrzne, podaje ich przykłady ; charakteryzuje pasożyty wewnętrzne człowieka ; opisuje objawy wybranych chorób zakaźnych ; wymienia drobnoustroje mogące wnikać do organizmu przez uszkodzoną skórę</p>	<p>przygotowuje informacje na temat objawów boreliozy i sposobów postępowania w przypadku zachorowania na nią</p>
<ul style="list-style-type: none"> Jak uniknąć niebezpiecznych sytuacji w naszym otoczeniu? Niebezpieczeństwa i pierwsza pomoc w domu 	<p>wymienia zjawiska pogodowe, które mogą stanowić zagrożenie ; odróżnia muchomora sromotnikowego od innych grzybów ; określa sposób postępowania po użądleniu omawia zasady postępowania podczas pielęgnacji roślin hodowanych w domu ;</p>	<p>określa zasady postępowania w czasie burzy, gdy przebywa się w domu lub poza nim ; rozpoznaje owady, które mogą być groźne podaje przykłady trujących roślin hodowanych w domu ; przyporządkowuje nazwę zagrożenia do symboli umieszczanych na</p>	<p>wymienia charakterystyczne cechy muchomora sromotnikowego ; wymienia objawy zatrucia grzybami omawia zasady pierwszej pomocy po kontakcie ze środkami czystości</p>	<p>omawia sposób postępowania po ukąszeniu przez żmiję , zasady postępowania w przypadku oparzeń rozpoznaje dziko rosnące rośliny trujące</p>	<p>prezentuje plakat ostrzegający o niebezpieczeństwach w swojej okolicy</p>

	podaje przykłady środków czystości, które stwarzają zagrożenia dla zdrowia ; wymienia rodzaje urazów skóry	opakowaniach ; omawia sposób postępowania w wypadku otarć i skaleczeń			
<ul style="list-style-type: none"> Uzależnienia i ich skutki 	podaje przynajmniej dwa przykłady negatywnego wpływu dymu tytoniowego i alkoholu na organizm człowieka ; opisuje zachowanie świadczące o mogącym rozwinąć się uzależnieniu od komputera lub telefonu ; prezentuje zachowanie asertywne w wybranej sytuacji	podaje przykłady substancji, które mogą uzależniać, przykłady skutków działania alkoholu na organizm , sytuacji, w których należy zachować się asertywnie	wyjaśnia , na czym polega palenie bierne , czym jest asertywność wymienia skutki przyjmowania narkotyków ;	wyjaśnia , czym jest uzależnienie ; charakteryzuje substancje znajdujące się w dymie papierosowym ; uzasadnia konieczność zachowań sertywnych , dlaczego napoje energetyzujące nie są obojętne dla zdrowia	przygotowuje informacje na temat pomocy osobom uzależnionym; prezentuje informacje na temat możliwych przyczyn, postaci i profilaktyki chorób nowotworowych
<ul style="list-style-type: none"> Co to jest plan? 	oblicza wymiary biurka w skali 1 : 10 ; rysuje plan biurka w skali 1 : 10	wyjaśnia , jak powstaje plan rysuje plan dowolnego przedmiotu (wymiary przedmiotu podzielne bez reszty przez 10) w skali 1 : 10	wyjaśnia pojęcie <i>skala liczbowa</i> ; oblicza wymiary przedmiotu w różnych skalach, np. 1 : 5, 1 : 20, 1 : 50; wykonuje szkic terenu szkoły	rysuje plan pokoju w skali 1 : 50 ; dobiera skalę do wykonania planu dowolnego obiektu ; wykonuje szkic okolic szkoły	wyjaśnia pojęcia: <i>skala mianowana, podziałka liniowa</i>
<ul style="list-style-type: none"> Czytamy plan miasta i mapę turystyczną 	wymienia rodzaje map; odczytuje informacje zapisane w legendzie planu	wyjaśnia pojęcia: <i>mapa i legenda</i> ; określa przeznaczenie planu miasta i mapy turystycznej ; rozpoznaje obiekty przedstawione na planie lub mapie za pomocą znaków kartograficznych	opisuje słowami fragment terenu przedstawiony na planie lub mapie ; przygotowuje zbiór znaków kartograficznych dla planu lub mapy najbliższej okolicy	porównuje dokładność planu miasta i mapy turystycznej ; odszukuje na mapie wskazane obiekty	rysuje fragment drogi do szkoły, np. ulicy, zmniejszając jej wymiary (np. 1000 razy) i używając właściwych znaków kartograficznych
<ul style="list-style-type: none"> Jak się orientować w terenie? Ćwiczymy orientowanie się w terenie – lekcja w terenie 	wymienia rodzaje map ; odczytuje informacje zapisane w legendzie planu	określa położenie innych obiektów na mapie w stosunku do podanego obiektu ; opowiada , jak zorientować plan lub mapę za pomocą kompasu	wyjaśnia , na czym polega orientowanie planu lub mapy orientuje plan lub mapę za pomocą kompasu	orientuje mapę za pomocą obiektów w terenie	dostosowuje sposób orientowania mapy do otaczającego terenu
<ul style="list-style-type: none"> Co to jest krajobraz? 	rozpoznaje na zdjęciach rodzaje krajobrazów ;	wyjaśnia , do czego odnoszą się nazwy krajobrazów ,	wyjaśnia pojęcie <i>krajobraz</i> ; wymienia składniki, które	opisuje krajobraz najbliższej okolicy	wskazuje pozytywne i negatywne skutki

	<p>podaje przykłady krajobrazu naturalnego ;</p> <p>wymienia nazwy krajobrazów kulturowych ;</p> <p>określa rodzaj krajobrazu najbliższej okolicy</p>	<p>pojęcie <i>krajobraz kulturowy</i></p> <p>wymienia rodzaje krajobrazów: naturalny, kulturowy ;</p> <p>wskazuje w krajobrazie najbliższej okolicy składniki, które są wytworami człowieka</p>	<p>należy uwzględnić, opisując krajobraz ;</p> <p>omawia cechy poszczególnych krajobrazów kulturowych;</p> <p>wskazuje składniki naturalne w krajobrazie najbliższej okolicy</p>		<p>przekształcenia krajobrazu najbliższej okolicy</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Poznajemy formy terenu 	<p>rozpoznaje na ilustracji formy terenu ;</p> <p>wyjaśnia, czym są równiny ;</p> <p>wykonuje modele wzniesienia i doliny</p>	<p>omawia na podstawie ilustracji elementy wzniesienia ;</p> <p>wskazuje formy terenu w krajobrazie najbliższej okolicy</p>	<p>opisuje wklęsłe formy terenu , formy terenu dominujące w krajobrazie najbliższej okolicy</p>	<p>klasyfikuje wzniesienia na podstawie ich wysokości ;</p> <p>omawia elementy doliny</p>	<p>przygotuje krótką prezentację o najciekawszych formach terenu w Polsce, w Europie, na świecie</p>
<ul style="list-style-type: none"> • . Czy wszystkie skały są twarde? 	<p>przygotowuje jedną/dwie pokazane skały do poszczególnych grup</p>	<p>podaje nazwy grup skał, przykłady skał litych, zwięzłych i luźnych</p>	<p>opisuje budowę skał litych, zwięzłych i luźnych ;</p> <p>rozpoznaje co najmniej jedną skałę występującą w najbliższej okolicy</p>	<p>opisuje skały występujące w najbliższej okolicy ;</p> <p>omawia proces powstawania gleby</p>	<p>przygotowuje kolekcję skał z najbliższej okolicy wraz z ich opisem</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Wody słodkie i wody słone 	<p>podaje przykłady wód słonych ;</p> <p>wskazuje na mapie przykład wód stojących i płynących w najbliższej okolicy</p>	<p>podaje przykłady wód słodkich – w tym wód powierzchniowych ;</p> <p>wskazuje różnice między oceanem a morzem ;</p> <p>rozdziela rodzaje wód stojących i płynących ;</p> <p>wymienia różnice między jeziorem a stawem</p>	<p>wyjaśnia pojęcia: <i>wody słodkie, wody słone</i> ;</p> <p>wykonuje schemat podziału wód powierzchniowych ;</p> <p>omawia warunki niezbędne do powstania jeziora ;</p> <p>porównuje rzekę z kanałem śródlądowym</p>	<p>charakteryzuje wody słodkie występujące na Ziemi, wody płynące;</p> <p>omawia, jak powstają bagna ;</p>	<p>prezentuje informacje typu „naj” – najdłuższa rzeka, największe jezioro, największa głębina oceaniczna ;</p> <p>wyjaśnia, czym są lodowce i lądolody</p>
<ul style="list-style-type: none"> • . Krajobraz wczoraj i dziś 	<p>rozpoznaje na zdjęciach krajobraz kulturowy;</p> <p>podaje dwa/trzy przykłady zmian w krajobrazie najbliższej okolicy</p>	<p>wymienia, podając przykłady, od jakich nazw pochodzą nazwy miejscowości ;</p> <p>podaje przykłady zmian w krajobrazach kulturowych</p>	<p>omawia zmiany w krajobrazie wynikające z rozwoju rolnictwa, zmiany w krajobrazie związane z rozwojem przemysłu ;</p> <p>wyjaśnia pochodzenie nazwy swojej miejscowości</p>	<p>podaje przykłady działalności człowieka, które prowadzą do przekształcenia krajobrazu</p> <p>wskazuje źródła, z których można uzyskać informacje o historii swojej miejscowości</p>	<p>przygotowuje plakat lub prezentację multimedialną na temat zmian krajobrazu na przestrzeni dziejów ;</p> <p>przygotuje prezentację multimedialną lub plakat pt. „Moja miejscowość dawniej i dziś”</p>
<ul style="list-style-type: none"> • . Obszary i obiekty chronione 	<p>wymienia dwie/trzy formy ochrony przyrody w Polsce ;</p> <p>podaje dwa/trzy przykłady ograniczeń obowiązujących na obszarach chronionych ;</p> <p>wyjaśnia, na czym polega ochrona ścisła</p>	<p>wyjaśnia, czym są parki narodowe ;</p> <p>podaje przykłady obiektów, które są pomnikami przyrody ;</p> <p>omawia sposób zachowania się na obszarach</p>	<p>wyjaśnia cel ochrony przyrody , czym są rezerwaty przyrody , różnice między ochroną ścisłą a ochroną czynną ;</p> <p>podaje przykład obszaru chronionego lub pomnika</p>	<p>wskazuje różnice między parkiem narodowym a parkiem krajobrazowym ;</p> <p>podaje przykłady pomników przyrodyżywionej i nieożywionej na terenie Polski i</p>	<p>prezentuje – w dowolnej formie – informacje na temat ochrony przyrody w najbliższej okolicy: gminie, powiecie lub województwie</p>

		chronionych	przyrody znajdującego się w najbliższej okolicy	swojego województwa	
<ul style="list-style-type: none"> . Poznajemy warunki życia w wodzie 	<p>podaje trzy przystosowania ryb do życia w wodzie ; wymienia dwa przykłady innych przystosowań organizmów do życia w wodzie</p>	<p>omawia, podając przykłady, przystosowania zwierząt do życia w wodzie ; wyjaśnia, dzięki czemu zwierzęta wodne mogą przetrwać zimą</p>	<p>omawia, podając przykłady, przystosowania roślin do ruchu wód , sposób pobierania tlenu przez organizmy wodne</p>	<p>wyjaśnia pojęcie <i>plankton</i> charakteryzuje, podając przykłady, przystosowania zwierząt do ruchu wody</p>	<p>prezentuje informacje o największych organizmach żyjących w środowisku wodnym</p>
<ul style="list-style-type: none"> . Poznajemy rzekę 	<p>wskazuje na ilustracji elementy rzeki: źródło, bieg górny, bieg środkowy, bieg dolny, ujście</p>	<p>podaje dwie/trzy nazwy organizmów żyjących w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki ; omawia warunki panujące w górnym biegu rzeki</p>	<p>wymienia cechy, którymi różnią się poszczególne odcinki rzeki ; porównuje warunki życia w poszczególnych biegach rzeki ; omawia przystosowania organizmów żyjących w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki</p>	<p>porównuje świat roślin oraz zwierząt w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki ; rozpoznaje na ilustracjach organizmy charakterystyczne dla każdego z biegów rzeki</p>	<p>podaje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu rzek na życie i gospodarkę człowieka</p>
<ul style="list-style-type: none"> . Poznajemy warunki życia w jeziorze 	<p>przyporządkowuje na schematycznym rysunku odpowiednie nazwy do stref życia w jeziorze ; odczytuje z ilustracji nazwy dwóch/trzech organizmów żyjących w poszczególnych strefach jeziora</p>	<p>podaje nazwy stref życia w jeziorze ; wymienia grupy roślin żyjących w strefie przybrzeżnej ; rozpoznaje na ilustracjach pospolite rośliny wodne przytwierdzone do podłoża</p>	<p>charakteryzuje przystosowania roślin do życia w strefie przybrzeżnej , przystosowania ptaków i ssaków do życia w strefie przybrzeżnej; wymienia czynniki warunkujące życie w poszczególnych strefach jeziora ,zwierzęta żyjące w strefie przybrzeżnej ;</p>	<p>wyjaśnia pojęcie <i>plankton</i> charakteryzuje poszczególne strefy jeziora ; rozpoznaje na ilustracjach pospolite zwierzęta związane z jeziorami ; układa z poznanych organizmów łańcuch pokarmowy występujący w jeziorze</p>	<p>przygotowuje prezentację na temat trzech/czterech organizmów tworzących plankton ; prezentuje informacje „naj” na temat jezior w Polsce, w Europie i na świecie</p>
<ul style="list-style-type: none"> . Warunki życia na lądzie 	<p>wymienia czynniki warunkujące życie na lądzie omawia przystosowania zwierząt do zmian temperatury</p>	<p>omawia przystosowania roślin do niskiej lub wysokiej temperatury</p>	<p>charakteryzuje przystosowania roślin i zwierząt zabezpieczające je przed utratą wody ; wymienia przykłady przystosowań chroniących zwierzęta przed działaniem wiatru ; opisuje sposoby wymiany gazowej u zwierząt lądowych</p>	<p>omawia negatywną i pozytywną rolę wiatru w życiu roślin ; charakteryzuje wymianę gazową u roślin ; wymienia przystosowania roślin do wykorzystania światła</p>	<p>prezentuje informacje na temat przystosowań dwóch/trzech gatunków roślin lub zwierząt do życia w ekstremalnych warunkach lądowych</p>
<ul style="list-style-type: none"> . Poznajemy budowę lasu i panujące w nim 	<p>wskazuje warstwy lasu na planszy dydaktycznej lub</p>	<p>podaje nazwy warstw lasu ; omawia zasady zachowania</p>	<p>omawia wymagania środowiskowe wybranych</p>	<p>charakteryzuje poszczególne warstwy</p>	<p>prezentuje informacje o życiu wybranych</p>

<p>warunki</p> <ul style="list-style-type: none"> Jakie organizmy spotykamy w lesie? – lekcja w terenie 	<p>ilustracji ;</p> <p>wymienia po dwa gatunki organizmów żyjących w dwóch wybranych warstwach lasu ;</p> <p>podaje trzy zasady zachowania się w lesie</p>	<p>się w lesie ;</p> <p>rozpoznaje pospolite organizmy żyjące w poszczególnych warstwach lasu, pospolite grzyby jadalne</p>	<p>gatunków zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach lasu</p>	<p>lasu, uwzględniając czynniki abiotyczne oraz rośliny i zwierzęta żyjące w tych warstwach</p>	<p>organizmów leśnych (innych niż omawiane na lekcji) z uwzględnieniem ich przystosowań do życia w danej warstwie lasu</p>
<ul style="list-style-type: none"> Poznajemy różne drzewa 	<p>podaje po dwa przykłady drzew iglastych i liściastych</p> <p>rozpoznaje dwa drzewa iglaste i dwa liściaste</p>	<p>porównuje wygląd igieł sosny z igłami świerka ;</p> <p>wymienia cechy budowy roślin iglastych ułatwiające ich rozpoznawanie, np. kształt i liczba igieł, kształt i wielkość szyszek , cechy ułatwiające rozpoznawanie drzew liściastych</p>	<p>porównuje drzewa liściaste z drzewami iglastymi ;</p> <p>rozpoznaje rosnące w Polsce rośliny iglaste , przynajmniej sześć gatunków drzew liściastych;</p> <p>wymienia typy lasów rosnących w Polsce</p>	<p>podaje przykłady drzew rosnących w lasach liściastych, iglastych i mieszanych</p>	<p>prezentuje informacje na temat roślin iglastych pochodzących z innych regionów świata, które są uprawiane w polskich ogrodach</p>
<ul style="list-style-type: none"> Na łące 	<p>podaje dwa przykłady znaczenia łąki ;</p> <p>wyjaśnia, dlaczego nie wolno wypalać traw ;</p> <p>rozpoznaje przynajmniej trzy gatunki poznanych roślin łąkowych</p>	<p>wymienia cechy łąki, zwierzęta mieszkające na łące i żerujące na niej ;</p> <p>przedstawia w formie łańcucha pokarmowego proste zależności pokarmowe między organizmami żyjącymi na łące</p>	<p>omawia zmiany zachodzące na łące w różnych porach roku ;</p> <p>rozpoznaje przynajmniej pięć gatunków roślin występujących na łące ;</p> <p>wyjaśnia, w jaki sposób ludzie wykorzystują łąki</p>	<p>przyporządkowuje nazwy gatunków roślin do charakterystycznych barw łąki ;</p> <p>uzasadnia, że łąka jest środowiskiem życia wielu zwierząt</p>	<p>wykonuje zielnik z poznanych na lekcji roślin łąkowych lub innych roślin</p>
<ul style="list-style-type: none"> Na polu uprawnym 	<p>wymienia nazwy zbóż ;</p> <p>rozpoznaje na ilustracjach owies, pszenicę i żyto ;</p> <p>podaje przykłady warzyw uprawianych na polach ;</p> <p>wymienia nazwy dwóch szkodników upraw polowych</p>	<p>omawia sposoby wykorzystywania roślin zbożowych ;</p> <p>rozpoznaje nasiona trzech zbóż ;</p> <p>wyjaśnia, które rośliny nazywamy chwastami ;</p> <p>uzupełnia brakujące ogniwa w łańcuchach pokarmowych organizmów żyjących na polu</p>	<p>wyjaśnia pojęcia: <i>zboża ozime</i>, <i>zboża jare</i> ;</p> <p>podaje przykłady wykorzystywania uprawianych warzyw ;</p> <p>wymienia sprzymierzeńców człowieka w walce ze szkodnikami upraw polowych</p>	<p>podaje przykłady innych upraw niż zboża i warzywa, wskazując sposoby ich wykorzystywania ;</p> <p>przedstawia zależności występujące na polu w formie co najmniej dwóch łańcuchów pokarmowych ;</p> <p>rozpoznaje zboża rosnące w najbliższej okolicy</p>	<p>wyjaśnia, czym jest walka biologiczna ;</p> <p>prezentuje informacje na temat korzyści i zagrożeń wynikających ze stosowania chemicznych środków zwalczających szkodniki</p>

Na lekcjach przyrody oceniane będą :

- Aktywność na zajęciach (3 plusy – ocena bardzo dobra, 3 minusy – ocena niedostateczna)
- Zadania domowe (3 zadania – ocena bardzo dobra, brak czwartego zadania w semestrze – ocena niedostateczna)
- Zadania związane z projektami edukacyjnymi (modele, plakaty, prezentacje)
- Zeszyt przedmiotowy
- Zadania dodatkowe